(Nro. 91.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nro. 46.** 21. Kwietnia 1820.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Gallicyyski Rząd kraiowy ogłosił następuiący

O k ó l n i k:

Że podatek czopowy od 1. Maia 1820 w monecie konwencyyney płacony bydź ma.

Jego C. K. Mość raczył naywyższemi uchwałami z dnia 23. Lutego i 15. Marca r. b. pobór skarbowego podatku czopowego w Galicyi, zacząwszy od dnia 1. Maia r. b. w ilości pierwotnie wymierzoney, w monecie konwencyyney, albo w banknotach ustanowić, i oraz rozkazać, ażeby ten podatek tymczasowie sposobem dotąd zwykłym, przez rozłożenie na Dominiia, a po miastach, prawo propinacyi wyłącznie posiadaiących tak, iak do tych czas, przez wydzierzawienie, albo przez własną Administracyię był pobieranym.

Stosownie więc do tego, umieszczaią się tu taryfy, Patentami z dnia 19. Sierpnia 1775 i z dnia 13. Czerwca 1800 przepisane, które od dnia 1. Maia r. b. swoią moc otrzymnią; następuiące:

1. od garca wódki 6 kr. m. k.
2. od garca miodu 4 kr. m. k.
3. od beczki piwa dubeltowego 36 kr. m. k.
4. od beczki piwa prostego 18 kr. m. k.

W tychże samych ilościach, opłacać się ma skarbowy podatek czopowy, zacząwszy od dnia 1. Maia r. b. na Komorach od trunków, z zagranicy do Galicyi przychodzących.

We Lwowie dnia 4. Kwietnia 1820.

(Następuią podpisy).

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

List z Madrytu datowany pod d. 20. Marca, umieszczony w Dzienniku rozpraw zawiera, iż na d. 1. Stycznia b. m. własnie w ten sam dzień kiedy wybuchnął rokosz w obozie woyska pod Kadyxem i na wyspie Cuba Konstytucyia Stanów (Cortes) ogłoszoną została.

Hiszpaniia.

Względem ostatnich wypadków zaszłych w Kadyxie nie masz dotąd pewnych doniesień, równie i wiadomości z Hiszpanii południowey okrytę są ieszcze zasłoną. Hrabia Abisbal stoi ieszcze w Prowincyi Mancha na czele korpusu woyska, okazuiąc swoie niezadowolnienie, iż Rewolucyia została bez niego w Madrycie dokonaną i ztąd zdaie się swoią utrzymywać niepodległość. Chwyta on ciągle gońców z Kadyxu, gdzie miano wiele rozlać krwi. Podług listów z Sewilii brat iego Josef O'Donnel miał przez fałszywych zbiegów do tego przywieść Pułkownika Riego, że ten odłączywszy większą część swoiego woyska w 150 ludzi zaiął zamek przy Moron. Tu miał na niego napaść Jenerał O'Donnel na czele pułku Numancyia i Szwaycarów, Riego miał przecie uyść, ludzie iego zaś byli bardzo znieważeni, i prawie nago zaprowadzeni do Sewillii; atoli przybycie ich sprawiło skutki przeciwne oczekiwaniu O'Donnela, albowiem Lud na głos niewolników: Niech żyie Konstytucyia! zgodził się z nimi, uwolnił ich i Konstytucyią ogłosił. Jenerał O'Donnel opuszczony od woyska uciekł do Gibraltaru.

W Walencyi wyszła gazeta Konstytucyina, maiąca za godło: „Boże czuway nad Jerozolimą." Przy dacie dołącza te wyrazy, W dziewiątym roku Konstytucyi Hiszpańskiey. Pierwszy Numer zawiera dwie odezwy nowego Jenerała Kapitana, Hrabiego Almodowar wydane do woyska i mieszkańców upominaiąc ich, aby używali nowey Konstytucyi stosownie do praw.

Monitor i Dziennik rozpraw z d. 31. Marca zawieraią wiadomości z Andaluzyi, a mianowicie z Kadyxu gdzie wypadki owe (o których namieniliśmy w N. 87/44 gazety naszey) daleko krwawszemi były iak się z początku zdawało. Monitor zawiera co następnie: Jenerał Freyre przybył d. 9. do Kadyxu, i ogłosił Ludowi, że Konstytucyia

poiutrze za wspólnem staraniem wszystkich władz ogłoszoną zostanie. — W skutku tego ogłoszenia okazało się naywiększe wzburzenie w koszarach, a d. 10 rano ciągły woyska z wściekłością po ulicach, zabiiały wszystko co się im opierało, krzyczały głosno na zdradę Jenerała Freyre przeciwko Królowi i pozabiiały Officerów, którzy się starali ich wstrzymać. Okropna ta scena trwała aż do wieczora. Liczba poległych osób w tem zamieszaniu nieda się w pierwszych oznaczyć chwilach; mówią iednak, iż do 500 ludzi zginęło. (Inne wiadomości donoszą, iż w tem zdarzeniu 1500 ludzi utraciło życie). Jenerał Freyre cofnął się do Puerto Santa Maryia. Załoga niechciała bydź posłuszną iego rozkazom."

Zdaie się, iż w tych wypadkach Kadyxeńskich, woysko morskie działało wspólnie z przyiaciołmi Konstytucyi przeciwko woysku Kadyxeńskiemu; na d. 9. słyszeć się dały wystrzały z dział okrętowych pozdrawiaiące woyska na wyspie Leon dowodztwa Quiroga, na co odpowiedział huk dział w San Fernando i Carraca.

Dziennik rozpraw zawiera wiadomości datowane z Madrytu pod d. 21. Marca, donoszące, iż dnia poprzedzaiącego wyszedł wyrok Królewski, mocą którego mianowany iest Don Juan O'Donaju tymczasowym Jenerałem Kapitanem Andaluzyi i naczelnem Wodzem tamże zebranego woyska; tudzież Admirał Don Cajetano Valdes Gubernatorem Kadyxu. Do przybycia ostatniego D. Manuel Francesco de Tauregui pełnić ma obowiązki Gubernatora. Jenerał O'Donaju upoważniony iest potrzebnem pełnomocnictwem, do aresztowania i sądzenia wszystkich hersztów i współuczestników zaszłych zaburzeń w Kadyxie i Andaluzyi.

Stany (Cortes), iak teraz głoszą, maią bydź zwołane dopiero w Lipcu. Teraźnieyszy Minister woyny Margrabia de las Amarillas z Don Pedro Gironem znaczą iednę osobę.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług naynowszych wiadomości odebranych z Londynu z d. 27. Marca, Sir Francis Burdett i P. Hobhouse, obrani zostali z Westminster na Współczłonków Izby niższey. Kuryier wyraża przy tey okoliczności: „Musi bydź przyiemną rzeczą dla Radykalistów, że będą mieli dwóch zastępców w Parlamencie; albowiem, ieżeli ieden będzie w więzieniu to drugi może bydź wolnym. Zdaie się, iż podróż ta przypada na Sir Francis Burdett. Na P. Hobhouse przyidzie czas zmienienia swoiego towarzysza."

Rachuią, iż przez mocne używanie napoiów, dochody Państwa pod czas każdych wyborów parlamentowych opowiększaią się, o millijon funtów szterlingów. Hunt miał swoię mowę obrończą na d. 17. Marca, która trwała trzy godzin. Starał się on wykazać szczególniey, że świadkowie, których P. Scarlett przeciwko niemu stawił, niedowodzą mu czynionych zarzutów. Względem niektórych osób używał nieprzyzwoitego wyrażenia się, dla czego Sędzia Bayley zwrócił go do porządku. Na końcu wzywał związkowych, ażeby się niedali uwodzić sztuce wymowy P. Scarlett a nawet, aby nie chwytali się tego, coby im Sędzia kładł w usta; bo tak pochlebia sobie, że wyrok nie może źle na iego wypaść stronę. — Pozostaie ieszcze wielu świadków do słuchania a z tego powodu, niezaraz sprawa ta będzie rozstrzygniętą. — Hunt przybył ze 100 do 140 świadkami do Yorku i mnóstwem Ludu, a przecie przyięty był tylko od niższey klassy z wielkami oklaskami. P. Scarlett obwiniał go szczególniey o to, iż on na d. 16. Sierpnia zebrał Zgromadzenie w Manchestrze z 60,000 ludzi, opatrzonych w chorągwie, proporce przeciwko prawu i że przezto zaburzył spokoyność publiczną. Scarlett starał się wyiaśnić związkowym, iż ieżeli obwinią Hunta zmnieyszą te niebezpieczeństwa, które ieszcze teraz spokoyność zagrażały publiczną, i przy złożeniu przysięgi polecał, im aby tę rzecz z tego uważali punktu. — Od czasu iak Hunt swoią obronę wprowadził, iuż nie ma takiego tłoku związkowych w Izbie sądowey, atoli Damy na swoią pociechę zyskuią za to więcey mieysca. Nie do uwierzenia iaki udział maią w tey sprawie kobiety!

W Irlandyi iest spokoyniey. Obawiano się, ażeby Ribbonmenowie nieprzedsięwzięli co w dniu S. Patrika, ale i ten dzień minął spokoynie.

Daniia.

Z Kancellaryi Szleswisko-Holsztyńsko-Lauenburgskiey wydano na d. 4. Marca uchwałę, którą zakazano iest na przyszłość wydawać w Xięstwach Szleswigskim i Holsztyńskim gazety, póki wydawca niebędzie miał na nie przywileiu Królewskiego. Teraźnieysi wydawcy gazet, obowiązani są starać się o takowy przywiley w Kancellaryi, zakazano oraz, że wszystkie Tygodniki i Dzienniki nie mogą umieszczać wiadomości i roz-

praw politycznych, ieżeli te wyraźnie nie będą upoważnione.

Francyia.

Naynowszy bulletin wyszły na d. 28. rano względem zdrowia Króla, brzmi w następuiącym sposobie:

„Król miał się dnia wczorayszego cały dzień lepiey, noc była dla niego znośnieyszą, bóle koło żołądka ustały, kąpiel z mąki goczyczaney zupełnie skutkowała.“

(Podpisano) Portal, Alibert, Distel.“

Tymczasem Król dawał zawsze prywatne posłuchanie i pracował z Ministrami. Dnia 26. Deputacyia Izby Parów podała Królowi przyięte przez nią zawieszaiące wolność osobistą, prawo, które Król ieszcze tegoż samego dnia sankcyionował, poczem Moniter takowe na d. 28. ogłosił.

Względem stanu zdrowia Króla Jmci wyszedł na d. 29. następuiący bulletin:

„Dzień wczorayszy był szczęśliwy. Król spał tey nocy bardzo dobrze. Puls iest ciągle regularny.“

(Podpisano) Portal, Alibert, Distel.“

Xiężna Berry przyymowała po pierwszy raz po śmierci swego małżonka na d. 26. Marca osoby, które w iego zostawały służbie. Pokazała im córkę swoię, i mowiła przytem w sposobie poruszaiącym.

Wyszło rozporządzenie Króla, daie myślistwu Króla i żandarmeryi podrożney imie: Korpus Elitów Żandarmeryi, i zaleca pomnożenia ich wybranymi, do 240 ludzi.

Król wyszedł zupełnie ze swciey słabości, i d. 30. rano wydano ostatni bulletin z powyższą wiadomością.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 28. Marca ciągły się daley rozprawy, nad poiedyńczemi artykułami proiektu do prawa, względem zaprowadzenia Cenzury na gazety i pisma czasowe treści polityczney i artykuły mianowicie: 2, 3 i 4 przyięto, dodatki zaś wszystkie przekładane od różnych Współczłonków odrzucono.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 29. Marca przyięte zostały artykuły 5 i 6 proiekt, do prawa względem zaprowadzenia na nowo czasowey Cenzury na gazety i pisma peryodyczne treści polityczney, dodatki zaś przekładane przez różnych Współczłonków odrzucono. Sądzą, iż rozprawy ukończone będą na posiedzeniu następuiącem i przystąpią do głosowania względem całego proiekta do prawa.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 30. Marca ukończono rozprawy nad artykułami 7, 8, 9 i 10 proiektu do prawa, względem zaprowadzenia czasowey Cenzury na gazety i pisma peryiodyczne treści polityczney, odrzucono zaś przełożne dodatki przez różnych Współczłonków; pomieniony proiekt do prawa przy ostatecznem głosowaniu przyięty został większością głosow 135 przeciwko 100.

Louvela stawiono znowu na d. 27. pod mocną zasłoną przed Kommissyią Izby Parów, gdzie badany był przez PP. Dambray i Bellart. Ma on bydź zwyczaynie oziębły i zamknięty w sobie.

Włochy.

Gazety publiczne donoszą z Rzymu pod d. 25. Marca: „W nocy ze Srody na Czwartek z d. 22. na d. 23. Jego Swiątobliwość Oyciec Swięty kładąc się na spoczynek poczuł w pokoiu wyziew i złę wonię. Odkryto wnet, że w kominie przyległego pokoiu wszczął się ogień, który łatwoby mógł był pochłonąć bibliotekę prywatną, będącą wyżey i całemu zagrozić pałacowi. Wpół godziny udało się Pompierowi ugasić płomień; od kilku miesięcy zaniedbano chędożenia kominów. Zdrowie Jego Swiątobliwości nie ucierpiało nic z tego przypadku; atoli dla zachowania sił swoich sprawować będzie tylko te obowiązki w wielkim tygodniu, które nie są utrudzaiącymi i które nie wymagaią długiego stania. — W dzień Wielkanocy na część następcy Tronu Duńskiego oświecone będą: kapuła kościoła S. Piotra i Girandola zamku S. Anioła. Napływ cudzociemców w Rzymie iest znaczny w wielkim tygodniu. Pomiędzy mowcami duchownymi wczasie postu zdaie się, że Monsgr. Foscolo, Arcybiskup z Corfu, każący w kościele S. Piotra przewyższył Oyca Pacifico każącego w kościele Araceli. — Ponieważ kupy rozboynicze ieszcze się nie zupełnie poddały, zaczęto znowu rozwalac Sonino. Do d. 1. Czerwca ma bydź miasto to zupełnie zniszczone a napis na słupie umieszczony, oznaczać będzie mieysce gdzie miasto stało i przyczynę onegoż zburzenia.“

Niemcy.

O to iest dalszy ciąg Edyktu Jego Królewiccowsko Xiążęcey Mości Wielkiego Xiążę-Heskiego, wydanego względem zaprowadzeniu Stanów Kraiowych przerwanego w Nro. 85/43. gazety. „Artykuł 17. Ponieważ względem nowego prawa podatkowego, maiącego dopiero pryełożonom bydź Zgromadzonym Stanom, przed ukonczeniem bieżącego roku obrachunkowego nie może bydź nic postanowie-

nem, rozumie sia samo przezsię, że podatki potrzebne na utrzymanie istnieiącego porządku, dopełnienia przyiętych zobowiązań, na drugą połowę roku teraźnieyszego będą bez zezwolenia Stanów przez Nas rozpisane. Następnie rok obrachunkowy złączy się z rokiem podług kalendarza, co oprocz tego w nieiednym względzie iest korzystnem. — Artykuł 18. Ogołny dług kraiowy zapewniony ma bydź osobnem prawem, które każemy Naszym przełożyć Stanom i przez maiącą się utworzyć szczegolnie do tego komissyią umarzaiącą długi Stanu. — Artykuł 19. Pomnożenie długu Stanu, nie może nastąpić bez dozwolenia Naszych wiernych Stanów. Dla tego nieprzedsiewezniemy żadnego zachypotekowania Naszych Dóbr Korony, bez zezwolenia Stanów. Dla tego też nieuznamy żadnego ograniczenia względem Naszych Dóbr Korony przez Zgromadzenie Stanów, iak dalecę dotyczeć się może czynności Państwa i Rządu, któreby mogły bydź przedsiewziętemi z Dworami zagranicznami, względem udzielania na nowo lenności, sprzedarzy niepotrzebnych budowli, dóbr położonych w innych Państwach i dochodów, względem ugod dla ukonczenia sporów prawnych, albo nakoniec, same zamiany, lennego i dziedzicznego związku, czynszu gruntowego i posługi. Zastzegamy sobie także, ieżeli za dobre osądziemy przedadź kazać sposobem prawnym iaką część z dóbr Korony na zaspokoienie długów Państwa. — Artykuł 20. Wszystkie ustawy policyyne, prawidła i przepisy dla wszystkich wydziałów zarządu i służby kraiowey, ogłaszać będziemy i one uskuteczniać nadal bez zwołania Stanów. Co się dotycze wszystkich ustaw powszechnych, które na nowo będą wydanemi do póty one nie przywiedziemy do działalności prawney, poki niezasiągniemy zdania Naszych wiernych Stanów. Gdyby iedna tylko Izba głosowała przeciwko prawo, wtedy wstrzymamy dopełnienie tego prawa. Ieżeli zaś ciągle przekonamy się o potrzebie i korzyściach iego, zastrzegamy sobie wykonanie onego, chociażby na przyszłem Zgromadzeniu Stanów, iedna tylko Izba za tem ogłosiła się prawem. Ustawy tego rodzaiu nie każemy wykonywać przed zasiągnieniem zdania Zgromadzonych Stanów, nawet tymczasowie, wyiąwszy, ieżeli te nietyczą się wprost własności i wolności osob, (tak, iak ustawy spraw cywilnych) i ieżeli naglące stosónki wykonania tych tymczasowie zapotrzebne niewskażą. Zostawiamy sobie oprocz tego zasiągnienie zdania wiernych Naszych Stanów względem takich przedmiotów prawodawstwa, które dotyczą się tylko sprawy Prowincyi poiedyńczey. — Artykuł 21. Izby maią prawo do przełożenia Nam tego wszystkiego, co po iednozgodnem uchwaleniu, osądzą za należne do przełożenia Nam czyli to iako publiczną skargę lub publiczne życzenie. Przełożenia takie zawsze chętnie przyimiemy i iak dalece te będą miały swoie zasady zchęcią zaradziemy skargom i względem wypełnienia życzeń potrzebne wydamy rozporządzenia. — Artykuł 22. W szczegolności zaś udzielamy Izbom Naszym prawo, zanoszenia do Nas skarg sposobem w powyższym Artykule wyrażonym, gdyby takie potrzeba było zanieść przeciwko Naszym Urzędnikom; albowiem Naszą iest wolą wyraźną, ażeby każdy Urzędnik troskliwie, pilnie, swoie pełnił obowiązki i niedał powodu do nieufności niechęci, co się wyraźnie sprzeciwia Naszym dobrym i oycowskim zamiarom. — Artykuł 23. Osoby poiedyncze i korporacyie wtenczas tylko będą mogły udadź się do Izb Naszych Stanów, ieżeli w swoich osobistych prawach, będą skrzywdzene lub uciśniene nieprawnie i niesprawiedliwie, i gdy razem udowodnią, że postępowali iuż drogami prawnemi i ustawami przepisanemi, i że nadaremnie szukali pomocy u Władz Naszych. Taka petycyia może wtedy dadź powod Stanom do podania Nam skargi na mocy poprzedniczego Artykułu, ieżeli Stany takowey zaraz lub wezwawszy Nasze naywyższe Władze w celu zasiągnienia od nich obiasnienia iako nieważney nieodrzucą. Przeciwnie, prośby osob poiedyczych i korporacyi względem powszechnego interesu politycznego mieysca mieć nie mogą. Interesa te rozstrząsać i sprawdzać, służy tylko Zgromadzeniu Naszych wiernych Stanów, a połączenie się wtym celu osob poiedynczych lub całych korporacyi uważanem bydź ma przez Nasze Urzędy iako czynność przeciwna przepisom policyinym i godna kary.

(*Dokończenie nastąpi.*)

Rossyia

Kuryer Litewski z d. 30. Marca zawiera co następnie: Cesarz Jmć dnia 13. t. m. potwierdził przełożenie Ministra spraw duchownych i oświecenia kraiowego, przez które Jezuitom odtąd na wieczne czasy nie wolno się znaydować w granicach Państwa Rossyyskiego, a własność ich Zgromadzenia przeznacza się na rzecz duchowieństwa Katolickiego i dobroczynne zakłady."

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.